

**Miejska
Farma
Wrocław**

2024

Raport podsumowujący pierwszy sezon upraw

Projekt koordynowany przez:
Departament Strategii i Zrównoważonego Rozwoju,
Wydział Klimatu i Energii Urzędu Miejskiego Wrocławia

www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw

WSTĘP

We Wrocławiu, jako pierwszym mieście w Polsce, podjęliśmy się opracowania i przetestowania modelu miejskiej farmy, który zakłada dostarczanie plonów do jednostek opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych.

Takie podejście umożliwia nam jednocześnie uwzględnienie aspektów społecznych i środowiskowych, ale także systematyczne zwiększanie lokalnego bezpieczeństwa żywnościowego oraz budowę bardziej zrównoważonego systemu.

W marcu 2024 roku rozpoczęliśmy pierwszy, pilotażowy sezon funkcjonowania Miejskiej Farmy Wrocław.

...**CZAS NA**
PODSUMOWANIE

MIEJSKA FARMA

WROCŁAW

to profesjonalna, zrównoważona uprawa warzyw na terenie Stacji Badawczo-Dydaktycznej UPWr na potrzeby miejskich jednostek opiekuńczych oraz opiekuńczo-wychowawczych, połączona z aktywizacją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem.

CELE:

Osiągnięcie korzyści społecznych –
zmniejszenie wykluczenia społecznego oraz
długotrwałego bezrobocia

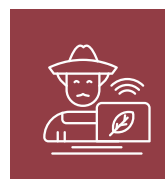
Osiągnięcie korzyści środowiskowych –
ograniczenie emisji CO₂ z transportu oraz
promowanie zrównoważonego rolnictwa

ZOBACZ WIDEO

Wsparcie edukacji w zakresie
zrównoważonego rozwoju i systemu
żywnościowego (produkcji, obrotu i
konsumpcji żywności)

ZAŁOŻENIA

NA SEZON PILOTAŻOWY

2,5 ha upraw: buraków, ziemniaków, dyni i cukinii przy zastosowaniu naturalnych, bezpiecznych dla środowiska metod.

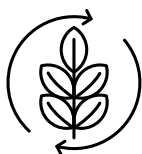
Nauka zawodu ogrodnika i aktywizacja społeczna 20 osób długotrwale bezrobotnych.

Przekazywanie plonów do 16 miejskich żłobków; dostawa do każdej placówki raz w tygodniu.

Realizacja dostaw samochodem elektrycznym i ograniczenie tym samym emisji CO₂.

Przetwarzanie potencjalnych nadwyżek w posiłki dla potrzebujących.

CO OSIĄGNELIŚMY?

52 TONY WARZYW

W pierwszym sezonie działania Miejskiej Farmy Wrocław uzyskaliśmy **52 tony wysokiej jakości, wyhodowanych lokalnie warzyw**: 16,5 t ziemniaków, po 12 t dyni i cukinii oraz 11,5 t buraków.

W pierwotnych szacunkach zakładaliśmy możliwość uzyskania nawet 70 t, jednak obserwując bieżące zapotrzebowanie w żłobkach dokonaliśmy niezbędnych korekt i zmniejszyliśmy kolejne wysiewy. Niemniej, **od lipca do grudnia 2024 r. warzywa z Miejskiej Farmy stanowiły 100 % zapotrzebowania żłobków na buraki, ziemniaki, dynię i cukinię.**

W szczycie sezonu, mieliśmy tak dużo cukinii, że **dołączyliśmy dodatkowego odbiorcę**. Plony trafiły do Miejskiego Centrum Usług Socjalnych, w którym każdego dnia przygotowywane są posiłki dla **800 osób z Domów Pomocy Społecznej**.

REZULTATY

Zrealizowaliśmy **40 dostaw**
w **24 tygodnie**, pokonując
przy tym **2940 km** (to trasa
jak z Wrocławia do Lizbony).

Wykorzystując samochód
elektryczny **ograniczyliśmy**
szkodliwą emisję CO₂
o 570,36 kg*.

Za realizację dostaw
odpowiedzialna była
Fundacja Mniej Więcej,
wybrana w otwartym
konkursie ofert.

570 KG CO₂
MNIEJ

* 194 g na każdy 1 km względem wersji auta z silnikiem spalinowym (emisja co₂ wg deklaracji producenta pojazdu dla pojazdu analogicznego z silnikiem spalinowym, przy założeniu wykorzystania auta Toyota Proace 2.0D-4D)

ZOBACZ WIDEO

POSIŁKI DLA

2517
DZIECI

ZOBACZ WIDEO

Wrocławski Zespół Żłobków – odbiorca plonów z Miejskiej Farmy – składa się z 16 placówek zlokalizowanych w różnych częściach miasta. **Łącznie uczęszcza do nich 2517 dzieci w wieku do 3 lat.** To dla nich były przygotowywane codzienne posiłki na bazie naszych plonów.

Z nadwyżek warzyw (czyli wszystkiego, co przekraczało bieżące zapotrzebowanie żłobków) Fundacja Mniej Więcej przygotowała łącznie **3150 posiłków dla potrzebujących** mieszkańców m.in. samotnych seniorów.

W programie aktywizacji społeczno-zawodowej realizowanym na Miejskiej Farmie przez Wrocławskie Centrum Integracji uczestniczy łącznie 20 osób.

Już 4 z nich znalazły stałą pracę, a kilka kolejnych jest obecnie w procesie rekrutacji.

Zauważyliśmy również inne, pozytywne rezultaty np. na Farmie nie występowała - obserwowana podczas wcześniejszych programów - dłuższa nieobecność uczestników następująca po wypłacie przysługującego im świadczenia.

4 ZATRUDNIONE
OSOBY

ZOBACZ WIDEO

13 DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU

EDUKACJA

Zrealizowaliśmy strefy edukacyjne i informacyjne podczas **wydarzeń organizowanych na Rodzinnych Ogrodach Działkowych** w ramach kampanii społecznej **“Wrocław nie marnuje”**.

Rozdawaliśmy cukinię z Miejskiej Farmy Wrocław, rozmawialiśmy o miejskich uprawach, korzyściach środowiskowych z nich wynikających oraz sposobach na ograniczenie marnowania żywności.

REZULTATY

Zorganizowaliśmy stoiska Miejskiej Farmy w każdym z 16 żłobków, do których dostarczaliśmy plony.

Informowaliśmy rodziców o szczegółach projektu, dzieliliśmy się warzywami oraz przepisami na smaczne i zdrowe dania, jakie można z nich przygotować wspólnie z dziećmi

Spotkaliśmy się łącznie z prawie **1 500** rodziców i opiekunów dzieci z wrocławskich żłobków!

1500

ŚWIADOMYCH RODZICÓW

ZOBACZ POST

**50 PRZESZKOŁONYCH
OSÓB**

Fundacja Mniej Więcej przeprowadziła dwa spotkania teoretyczne i dwa warsztaty praktyczne dla personelu Wrocławskiego Zespołu Żłobków.

Zawodowi szefowie kuchni dzielili się swoją wiedzą z zakresu przygotowywania oraz przechowywania świeżych warzyw oraz zrównoważonego gospodarowania zasobami.

SPOTKANIA I KONFERENCJE

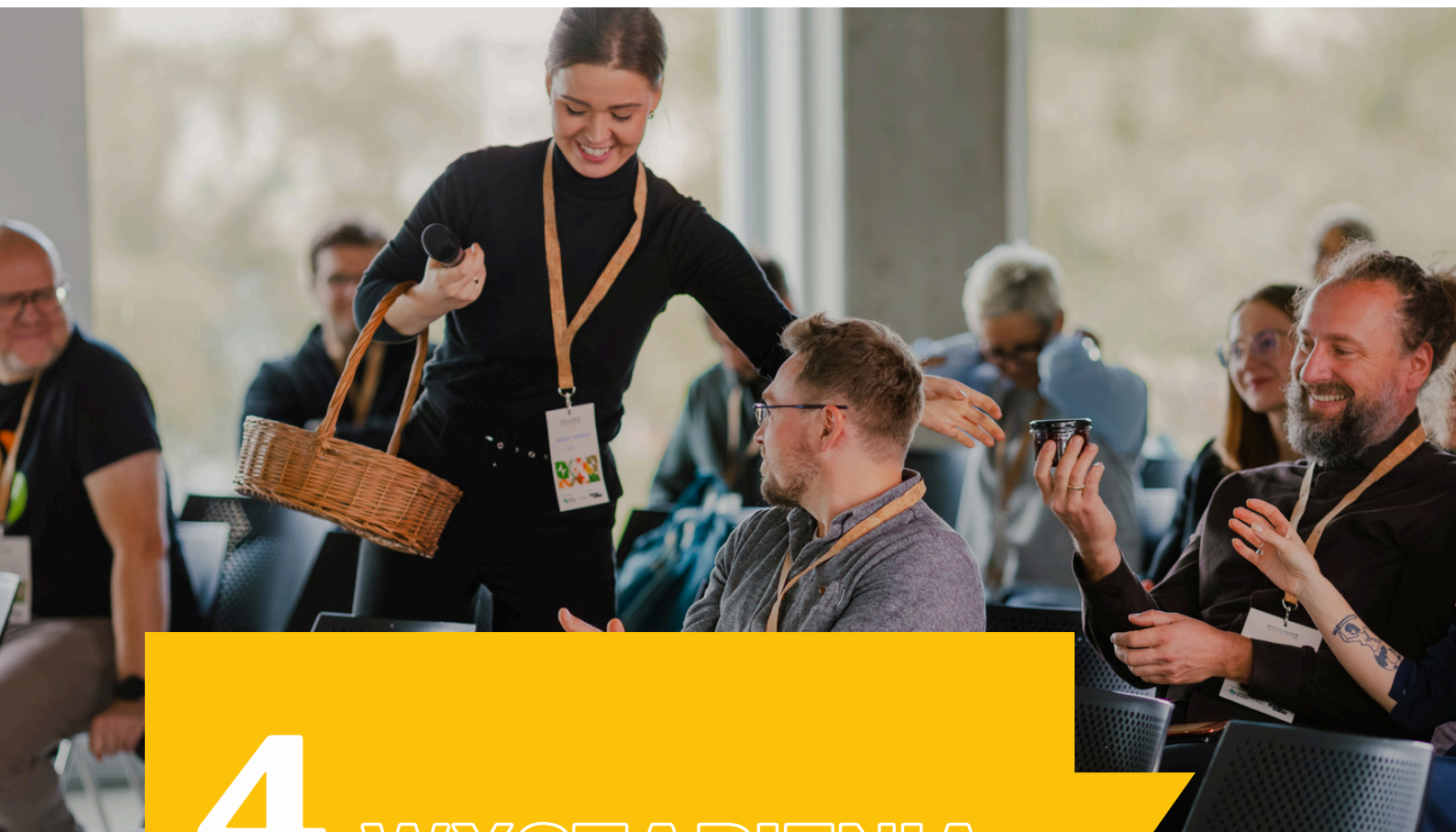

GOŚCIE z 5 MIAST

Miejska Farma Wrocław cieszyła się **dużym zainteresowaniem innych samorządów**. W pierwszym sezonie jej funkcjonowania odwiedziły nas delegacje z aż 5 miast: **Warszawa, Gdańsk, Kraków, Nysa i Rawicz** oraz miasta uczestniczące w wizycie studyjnej organizowanej w ramach PIM Alumni (Spotkania Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej).

Dla wszystkich zostały zorganizowane spotkania informacyjne o projekcie – jeśli pozwalały na to warunki pogodowe – także z wizytą na samej Farmie.

4 WYSTĄPIENIA

Projekt był także prezentowany podczas konferencji.
Wzięliśmy udział w:

- Smart City Forum,
- pierwszym Wrocławskim Forum Żywnościowym,
- konferencji PIM ALUMNI organizowanej przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej,
- spotkaniu miast partnerskich InPost Green City.

Wrocław

is awarded with the
URBACT Good Practice label
for Urban Farm

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

Miejska Farma Wrocław została odznaczona "Dobłą praktyką URBACTu"

Dobra praktyka to inicjatywa miejska, która jest dla niego ważna, skuteczna, partycypacyjna, zintegrowana i łatwa do przeniesienia do innych miast europejskich.

URBACT to unijny program, który ułatwia wymianę wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy miastami i innymi szczeblami władzy. Celem jest promowanie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju w miastach, doskonalenie polityki miejskiej oraz poprawa skuteczności polityki spójności w miastach.

SPRAWDŹ

Farma miejska: urząd (nie tylko) w roli rolnika

Przy uprawach pracują osoby wykluczone zawodowo, a zebrane ekologiczne warzywa trafiają do samorządowych żłobków – to nowatorski pomysł Wrocławia. W ten sposób miasto wdraża m.in. projekt socjalny, projekt adaptacji do zmian klimatu oraz realizuje założenia paktu mediolańskiego

Aleksandra Holownia
aleksandra.holownia@infor.pl

Farmy miejskie powstają w różnych miejscach na świecie, w tym również w Polsce, jednak zazwyczaj są dziełem oddolnej inicjatywy, w ramach której mieszkańcy uprawiają wspólnie warzywa, pogłębiając przy tym więzi społeczne. – Wrocławski projekt wydaje się najbardziej kompleksowy. Chodzi o wieloaspektowe zaangażowanie miasta – nie dość, że jest ono koordynatorem, to udało mu się włączyć różne departamenty oraz powiązać jednostki. Do tego pozyskano stosunkowo wysokie wsparcie finansowe, zarówno od centrum integracji i urzędu pracy, jak i od prywatnego biznesu – mówi o przedsięwzięciu dr Paulina Legutko-Kobus z Katedry Polityki Publicznej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Ekspertka dodaje, że wrocławska farma miejska może być wzorem dla innych samorządów, jak zaangażować różnorodnych partnerów do skomplikowanego projektu, tak by ostateczny koszt dla inicjatora mieścił się w rozsądnych ramach.

Ziemia od uczelni

Miasto zachęciło do współpracy m.in. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu. Dzięki temu udało się uzyskać teren pod uprawy. W ramach projektu, który trwa od 2017 r., na terenie 1,5 ha uprawia się warzywa i owoce. Warzywa te trafiają do żłobków i przedszkoli. W ramach projektu, który trwa od 2017 r., na terenie 1,5 ha uprawia się warzywa i owoce. Warzywa te trafiają do żłobków i przedszkoli.

pielęgnują nasz ogród biocenotyczny i pomagają przy innych obowiązkach. To świetni, chętni do pracy ludzie, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej – ocenia dr Marta Iwaszkiewicz, dyrektorka Stacji Badawczo-Dydaktycznej w Swojczach.

Warzywa (hodowane ekologicznymi metodami) będą nieodpłatnie przekazywane do szesnastu publicznych żłobków, w których przygotowywane będą z nich dania dla najmłodszych. Dowodzić je tam będą pojazdy elektryczne Fundacji Mniej Wiecej, która ewentualne nadwyżki będzie przetwarzać na posiłki dla potrzebujących, m.in. dla seniorów.

– W ramach urzędu najbardziej zaangażowane są dwa departamenty – departament zrównoważonego rozwoju (a w nim wydział klimatu i energii), który jest koordynatorem projektu, oraz departament spraw społecznych i znajdujący się w nim wydział zdrowia i spraw społecznych, który sprawuje pieczę nad Wrocławskim Centrum Integracji i Wrocławskim Zespołem Żłobków – mówi Katarzyna Sokołowska. Dodaje, że projekt wspiera także biuro współpracy z uczelniami wyższymi z uwagi na współpracę z Uniwersytetem Przyrodniczym.

Do realizacji projektu zaangażowany jest również Miejski Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, który odpowiada za realizację projektu. W ramach projektu, który trwa od 2017 r., na terenie 1,5 ha uprawia się warzywa i owoce. Warzywa te trafiają do żłobków i przedszkoli.

Ramka 1

Ille to będzie kosztować

Koszt projektu w pierwszym roku to niecały milion złotych. – Prawie 80 proc. tych kosztów dotyczy programu aktywizacji zawodowej. Połowę kwoty niezbędnej do realizacji programu aktywizacji zawodowej miasto pozyskało z powiatowego urzędu pracy ze świadczeń integracyjnych – mówi DGP Katarzyna Sokołowska. Centrum integracji płaci z kolei za odzież roboczą, posiłki dla uczestników programu itp. Pozostałe koszty projektu to: ok. 70 tys. zł – na realizację dostaw i przetwarzanie nadwyżek, 20 tys. zł – na realizację upraw, w tym zakup nasion i niezbędnych narzędzi, 70 tys. zł – na działania edukacyjne oraz 5 tys. zł – na magazynowanie żywności. Przy czym za magazynowanie i 85 proc. wartości działań edukacyjnych zapłaci partner biznesowy projektu, czyli firma Inpost. Koszty, jakie poniesie miasto, poza programem aktywizacji zawodowej, to więc ok. 100 tys. zł. – Projekt dopiero wystartował, będziemy starali się znaleźć kolejnych partnerów zewnętrznych, dzięki czemu koszt dla miasta będzie jeszcze niższy. Poszukujemy też możliwości pozyskania środków unijnych na sfinansowanie rozwoju tego przedsięwzięcia – mówi Katarzyna Sokołowska.

Ramka 2

Struktura urzędu wyprzedza zmiany

Za koordynację projektu odpowiada departament zrównoważonego rozwoju w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Powstał on w 2017 r. i – jak przekazuje nam dyrektorka departamentu – bezpośrednio pracuje w nim ok. 150 osób, a wliczając zarząd zieleni miejskiej i zarząd cmentarzy komunalnych – ponad 300 osób. – Pomysły na projekty pojawiają się na bieżąco, nie ustalamy sztywnej listy na początku roku, podchodzimy do tematu elastycznie. Czasem ciekawe pomysły przedstawiają nam partnerzy z zewnątrz – mówi DGP Katarzyna Sokołowska. Niektórzy partnerzy wspierają projekty w ramach Programu Zielonego Mecenatu. – Niejednokrotnie budujemy też partnerstwa międzynarodowe, np. w ramach programu Horyzont Europa – dodaje dyrektorka. Dr Paulina Legutko-Kobus zauważa, że na tak duży departament może sobie pozwolić niewielkie miasto w Polsce. – Dzięki temu ma on możliwość generowania pomysłów, także tych ad hoc, co jest dobre w krótkim okresie, jednak w dłuższym konieczne są procedury i strategia. Wtedy mogą być wybierane projekty, które są najbardziej potrzebne w mieście i przyczyniają się do budowania tzw. miejskiej odporności w związku ze zmianami klimatu, a nie tylko te, które w danym momencie się przebiegają, np. dzięki charyzmatycznemu liderowi zainteresowaniu mediów – uważa doktor.

Zainteresowanie projektem widoczne było również w mediach.

Materiały o Miejskiej Farmie Wrocław pojawiły się w telewizji m.in. **Panoramie TVP, Faktach TVN, gazetach np. Dziennik Gazeta Prawna, radiu oraz lokalnych mediach.** Za każdym razem wywołując późniejszą falę zainteresowania; telefony i e-maile od innych podmiotów zainteresowanych współpracą lub rozwojem podobnych inicjatyw.

stem dostarczania o żłobków, poznali zasoby, a następnie naszymi możliwościami i finansowymi torka.

W tym czasie przeanalizy podobnych w innych miastach, się z ekspertami, liśmy, z jakich źródeł finansowanie zmi współpracować zyna Sokołowska. ygotowania do akcji ależy nam, aby mia-projektach nie tylko rodukcję żywności, i, jaką rolę taka Może więc pokazać tygacji i adaptacji kształtowaniu kra-o czy w budowaniu – mówi dr Paulina

i współpraca

urzędu miasta słyniejsza to również znorodnych progra-niasto uczestniczy o do dokumentów 2022 r. jest sygnat-ediolańskiego, czyli polityce żywności-o budowanie niezawowej, wykorzystanie tów i promuje po-o stołu”. Naszą in-

spiracją do stworzenia miejskiej farmy były doświadczenia wyniesione ze współpracy w międzynarodowych projektach, m.in. w ramach programów Horyzont Europa czy Interreg – mówi DGP Katarzyna Szymiak-Pomanowska. Pakt mediolański promuje zdrowe żywienie i rozwój zrównoważonego systemu żywnościowego. Miasta, które do niego przystąpiły, deklarują zainteresowanie losami żywności od jej produkcji do momentu spożycia i realizują programy, które mają wspierać jej ekologiczne wytworzenie, mądre składowanie oraz wykorzystanie – tak, żeby nie dochodziło do jej marnowania. W ramach paktu ustalono 37 rekomendowanych działań wraz z sugerowanymi wskaźnikami do mierzenia ich osiągnięcia. Jednym z działań jest właśnie „promowanie i wzmacnianie miejskiej i okolicy produkcyjnej żywności”, a wskaźnikiem – liczba mieszkańców mających dostęp do miejskiego ogrodu rolniczego (agricultural garden).

Innym ważnym dokumentem jest miejski plan adaptacji do zmian klimatu (MPA), który już niedługo ma być obowiązujący dla każdego miasta, w którym mieszka więcej niż 20 tys. osób. – Wytwarzanie żywności w mieście jest ważnym elementem polityki żywnościowej oraz budowania odporności miejskiej. Dzięki temu możliwe jest zwiększanie bioróżnorodności i uzupełnienie braków żywnościowych w sytuacjach kryzysowych, co wydaje się szczególnie ważne po doświadczeniach związanych z pandemią. W dodatku jest to zgodne ze skracaniem łańcuchów dostaw promowanych w ramach strategii „Od pola do stołu” – uważa dr Paulina Legutko-Kobus.

DZIĘKUJEMY

MIEJSKA FARMA WROCLAW

to projekt, który możemy realizować i rozwijać wyłącznie dzięki zaangażowaniu wielu jednostek i partnerów. Wszystkim serdecznie za to dziękujemy!

UNIwersYTET
PRZYRODNICZY
WE WROCLAWIU

Koordinacja projektu i opracowanie materiału:

Katarzyna Sokołowska,
Wydział Klimatu i Energii UMW

katarzyna.sokolowska@um.wroc.pl,
71 777 93 59

**Zielony
Wrocław**

www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw